

LAKIASIAINTOIMISTO KARI UOTI

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia Kunnallisvalitus Tampereen kaupunginhallituksen 19.1.2026 antamasta päätöksestä § 10 asiassa TRE:5749/02.04.02/2025, jolla kaupunginhallitus on hylännyt Tampereen pormestarin 24.11.2025 tekemää viranhaltijapäätöstä § 137 koskevan oikaisuvaatimuksen koskien 50 000 euron avustuksen myöntämistä Gazaan pormestarin varamäärärahoista.

Valittaja

[REDACTED]

Asiamies

OTT Kari Uoti

Prosessiosoite

Lakiasiaintoy Kari Uoti Oy
Itälahdenkatu 15–17, 4 krs.
00210 Helsinki
+358 500 500 000
kari.uoti@oikeus.pro

Päätös, johon haetaan muutosta

Kunnallisvalitus koskee Tampereen kaupunginhallituksen 19.1.2026 antamaa päätöstä § 10 asiassa TRE:5749/02.04.02/2025, jolla kaupunginhallitus on hylännyt Tampereen pormestarin 24.11.2025 tekemää viranhaltijapäätöstä § 137 koskevan oikaisuvaatimuksen koskien 50 000 euron avustuksen myöntämistä Gazaan pormestarin varamäärärahoista.

Valitusoikeus ja määräaika

Valittajalla on valitusoikeus asiassa kunnan jäsenenä sekä oikaisuvaatimuksen tekijänä. Valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksisaanti on tapahtunut 30.1.2026.¹ Valituksen määräaika on 2.3.2026. Valitus on tehty määräajassa.

¹ Liite 3. Päätöksen tiedoksianto sähköpostitse

ASIAN TAUSTA

Tampereen pormestari on päätöksellään 24.11.2025 § 137 myöntänyt, että kaupunki avustaa Gazaa pormestarin varamäärärahoista 50 000 eurolla, joka on kohdennettu Pelastakaa Lapset ry:n kautta Gazan lapsille.

Päätöksestä on tehty oikaisuvaatimus 15.12.2025, jossa on vaadittu päätöksen kumoamista tai palauttamista uudelleen valmisteluun. Oikaisuvaatimuksessa on vedottu siihen, että humanitaarisen avun antaminen ulkomaille ei ole kunnan lakisääteinen tehtävä eikä sisälly kunnan toimivaltaan. Lisäksi on katsottu, että päätöksessä ei ole riittävästi perusteltu, miten avustus edistää Tampereen kaupungin tai sen asukkaiden hyvinvointia kuntalain 2 §:n ja 7 §:n tarkoittamalla tavalla.

Tampereen kaupunginhallitus hylkäsi oikaisuvaatimuksen päätöksellään 19.1.2026 § 10 ja katsoi päätöksen lainmukaiseksi. Kaupunginhallituksen mukaan kunnan kansainvälinen toiminta ja humanitaarinen apu voivat kuulua kunnan yleiseen toimialaan kuntalain 1 §:n ja 7 §:n perusteella, kun toiminta edistää asukkaiden hyvinvointia ja alueen elinvoimaa. Perusteluissa viitattiin KHO:n ratkaisuihin (mm. KHO 1983 II 35 ja KHO 1983 II 28), Kuntaliiton vuonna 2024 antamaan suositukseen sekä muiden kaupunkien myöntämään humanitaariseen tukeen (Ukraina 2022 ja Gazaan annettu tuki). Lisäksi perusteluissa viitattiin kaupungin strategiaan tavoitteisiin, kuten Agenda 2030 -tavoitteisiin, sekä näkemykseen siitä, että globaalin vakauden tukeminen heijastuu pitkällä aikavälillä myös Tampereen turvallisuuteen ja asukkaiden hyvinvointiin.

VALITUS

Vaatimukset

Valittaja vaatii kunnioittavasti, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus:

- 1) kumoo Tampereen kaupunginhallituksen päätöksen 19.1.2026 § 10;
- 2) kumoo pormestarin päätöksen 24.11.2025 § 137;
- 3) kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrää täytäntöönpanon keskeytettäväksi, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu; sekä
- 4) velvoittaa Tampereen kaupungin korvaamaan valittajan oikeudenkäynti- ja asianosaiskulut korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua tuomion antopäivästä lukien.

Perusteet

Päätös on kumottava kunnallisvalituksen perusteilla, koska

1. Päätöksen tehnyt viranomaisena on ylittänyt toimivaltansa (kuntalaki 1 § ja 7 §), ja
2. Päätös on muuten lainvastainen. Päätöstä ei ole hallintolain 45 §:n edellyttämällä tavalla perusteltu siten, että siitä ilmenisi, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun.

Perustelut

Toimivallan ylitys

Kunnallinen kytkentä puuttuu

Kunnan toimivaltaa on arvioitava kuntalain 1 §:n ja 7 §:n perusteella. Kuntalain 1 §:n 2 momentin mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hallintolain 6 §:stä seuraavan tarkoitussidonnaisuuden periaatteen mukaan kunnan harkintavaltaa saadaan käyttää vain lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin.

Näistä säännöksistä seuraa, että kunnan kansainvälisen toiminnan ja avustustoiminnan tulee olla oikeudellisesti perusteltavissa kunnan asukkaiden hyvinvoinnin tai alueen elinvoiman edistämiseksi. Mitä merkittävämmästä taloudellisesta panostuksesta on kyse, sitä korostuneemmin päätöksen perusteluissa tulee osoittaa konkreettinen kunnallinen kytkentä.

Tampereen kaupungin Gazaan myöntämä 50 000 euron humanitaarinen avustus ei täytä tätä edellytystä. Kaupunginhallitus on perustellut päätöstä globaalilla vastuulla, pitkän aikavälin turvallisuusvaikutuksilla, kaupungin kansainvälisellä profiililla ja strategisilla tavoitteilla. Nämä perustelut jäävät kuitenkin kuntalain edellyttämän hyvinvointi- ja elinvoimakytkennän kannalta yleisluonteisiksi, välillisiksi ja abstrakteiksi. Päätöksessä ei yksilöidä, miten avustus konkreettisesti edistäisi tamperelaisten hyvinvointia tai Tampereen alueen elinvoimaa.

Kansainvälisen avustustoiminnan hyväksyttävyyttä koskevassa oikeudellisessa arvioinnissa merkitystä on sillä, onko avustuksella riittävän selvä yhteys kunnan omaan toimialaan. Tällainen yhteys voi joissakin tilanteissa perustua esimerkiksi ystävyyskaupunkisuhteisiin (KHO 1954 II 260 ja KHO 1954 II 463) tai Suomen turvallisuusympäristöön kohdistuviin välittömiin vaikutuksiin. Esimerkiksi Ukrainalle myönnetty tuki vuonna 2022 on ollut perusteltavissa Suomen turvallisuusympäristöön kohdistuvien

välittömien vaikutusten kautta, koska Ukrainan turvallisuus on olennainen osa Euroopan ja siten myös Suomen ja Tampereen kaupungin turvallisuutta. Kiova on myös Tampereen ystävyyskaupunki, toisin kuin Gaza. Nyt kysymyksessä olevassa päätöksessä ei ole osoitettu edellä kuvatun kaltaisia konkreettisia ja oikeudellisesti merkityksellisiä yhteyksiä Tampereen kunnan toimialaan.

Koska päätöksestä puuttuu konkreettinen yhteys tamperelaisten hyvinvointiin tai Tampereen elinvoimaan, päätöstä ei voida pitää kuntalain 1 §:ssä tarkoitettuun hyväksyttävään kunnalliseen tarkoitukseen kohdistuvana. Tämän vuoksi toimivaltaa on käytetty kunnan yleisen toimialan rajat ylittävällä tavalla.

Kielletty ulkopoliittinen kannanotto

Suomen perustuslain 93 §:n mukaan ulkopoliitiikan johtaminen kuuluu valtiolle. Kunta ei voi ottaa hoidettavakseen tehtävää, joka perustuslain mukaan kuuluu valtion toimivaltaan. Oikeuskäytännössä on katsottu, ettei kunta saa tehdä ulkopoliittisia kannanottoja (KHO 1983 II 28). Ratkaisussa kunnan toimialaan ei katsottu kuuluvan ydinaseetonta Pohjolaa koskevan vetoituksen allekirjoittamista. KHO 1983 II 28:n linjauksen mukaan kunnalla ei myöskään ole oikeutta sitoa kunnan jäseniä kannanottoihin, joita nämä eivät välttämättä pidä aatteellisesti tai muutoin hyväksyttävinä.

Tampereen kaupunginhallituksen hyväksymä avustus kohdistuu nimenomaisesti tiettyyn ajankohtaiseen kansainväliseen konfliktiin ja rajattuun maantieteelliseen alueeseen (Gaza), jonka tilanne on poliittisesti poikkeuksellisen latautunut. Vaikka varat välitetään avustusjärjestön kautta, tuen kohdentaminen juuri tähän konfliktiin ja alueeseen merkitsee tosiasiallisesti kannanottoa kansainvälispoliittiseen tilanteeseen. Arvioinnissa on lisäksi otettava huomioon, että Gazan aluetta hallinnoi Hamas, jonka EU on määritellyt terroristijärjestöksi. Pelkkä varojen kanavoiminen avustusjärjestön kautta ei sellaisenaan poista riskiä siitä, että varat tai niillä vapautuvat resurssit voivat välillisesti päätyä tai hyödyttää tahoja, joille varojen saattaminen saataville on kielletty.

Päätöksen tueksi esitetyt viittaukset Ukrainalle vuonna 2022 annettuun humanitaariseen apuun sekä muiden kaupunkien Gazaan myöntämään tukeen eivät osoita nyt käsillä olevan päätöksen lainmukaisuutta. Ukrainan tilanne on Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristön kannalta oikeudellisesti ja tosiasiallisesti olennaisesti erilainen kuin Gazan tilanne, eikä näitä ratkaisuja voida käyttää rinnasteisina vertailukohtina. Myöskään muiden kuntien tai Tampereen aiempi päätöksentekokäytäntö ei luo toimivaltaa eikä laajenna kunnan yleisen toimialan rajoja.

Hallintokäytäntö ei korvaa laissa edellytettyä toimivaltaperustetta. Se, että vastaavan tyyppisiä päätöksiä on tehty, ei siten sellaisenaan osoita nyt käsillä olevan päätöksen lainmukaisuutta.

Huomiota on kiinnitettävä myös pormestarin päätöksen ja kaupunginhallituksen oikaisuvaatimus päätöksen perusteluihin. Perusteluissa ei pysytä avustuksen teknisessä tai humanitaarisessa kuvauksessa, vaan niissä käsitellään konfliktin osapuolia ja geopolitiittista tilannetta, viitataan tulitaukoon, viitataan muiden kaupunkien Gazaa koskeviin päätöksiin sekä korostetaan kaupungin kansainvälistä roolia, globaalia vastuuta ja kansainvälistä profiilia. Lisäksi perusteluissa käytetään retoriikkaa “ihmisoikeuksien puolustamisesta” ja “solidaarisuuden osoituksesta”. Päätös on siten sidottu tiettyyn kansainväliseen konfliktiin ja siihen liittyvään poliittiseen kontekstiin, eikä sitä voida pitää pelkästään neutraalina avustuspäätöksenä.

Ulkopoliittisen kannanoton arviointi tehdään päätöksen tosiasiallisen sisällön ja perustelujen perusteella, ei pelkästään otsikon (“humanitaarinen avustus”) nojalla. Päätöstä ei näissä olosuhteissa voida pitää pelkästään neutraalina avustuspäätöksenä, vaan se on sidottu tiettyyn kansainväliseen konfliktiin ja siihen liittyvään poliittiseen kontekstiin. Tampereen kaupungin Gazaan myöntämä 50 000 euron humanitaarinen avustus on näin ollen katsottava luonteeltaan kielletyksi ulkopoliittiseksi kannanotoksi, johon kunnalla ei ole toimivaltaa käyttää varoja.

Päätös on muuten lainvastainen

Hallintolain 45 §:n mukaan päätös on perusteltava siten, että siitä ilmenevät sovelletut oikeusohjeet ja ratkaisuun vaikuttaneet seikat. Perustelujen tulee olla sellaiset, että päätöksen lainmukaisuutta voidaan arvioida tehokkaasti.

Päätöksessä ei yksilöidä riittävästi oikeudellista perustetta sille, miksi avustus kuuluu kuntalain mukaiseen kunnan toimialaan. Päätöksestä ei myöskään ilmene, millä konkreettisilla perusteilla avustuksen on katsottu edistävän kuntalain 1 §:ssä tarkoitettua asukkaiden hyvinvointia tai alueen elinvoimaa. Perusteluissa viitataan yleisluonteisesti globaaliin vastuuseen, strategiaan tavoitteisiin ja pitkän aikavälin turvallisuusvaikutuksiin, mutta päätöksestä ei käy ilmi näiden seikkojen oikeudellinen merkitys toimivallan arvioinnissa eikä se, millä konkreettisella vaikutusketjulla juuri tämä avustus edistäisi Tampereen kaupungin tai tamperelaisten etua kuntalain edellyttämällä tavalla. Päätöksestä ei siten ilmene ratkaisuun johtanut oikeudellinen päättelyketju.

Päätöksestä puuttuu lisäksi selvitys ja perustelut siitä, millä tavoin varmistetaan ja valvotaan, että avustus tosiasiallisesti kohdentuu päätöksessä tarkoitettuun käyttötarkoitukseen. Pelkkä yleisluonteinen toteamus siitä, että kansainvälisten humanitaaristen avustujärjestöjen kautta annettu apu ohjautuu sitä eniten tarvitseville, ei Gazan olosuhteissa ole riittävä. Arvioinnissa on otettava huomioon alueen erityiset riskitekijät, mukaan lukien se, että aluetta hallinnoi EU:n terroristijärjestöksi määrittelemä Hamas, mikä korostaa varojen väärinkäytön ja diversion riskiä.

Päätöksestä ja sen valmisteluaineistosta ei ilmene myöskään riittävää selvitystä päätöksen talousarvioperustasta ja määrärahan käytettävyydestä. Pormestarin päätöksessä ei yksilöidä asiakirjaa tai muuta selvitystä, jonka perusteella voitaisiin todeta, että kustannuspaikan 113121 (pormestarin varamäärärahat) määräraha on ollut päätöksentekohetkellä käytettävissä nyt kyseessä olevaan käyttötarkoitukseen. Päätöksestä ei myöskään käy ilmi, mihin talousarvion sitovuuteen, määrärahan käyttötarkoitusta koskevaan kirjaukseen tai vuosisuunnitelman täsmälliseen kohtaan avustuksen myöntäminen perustuu. Yleisluonteinen viittaus “vuosisuunnitelman rajoihin” ei täytä hallintolain mukaista perusteluvollisuutta ilman nimenomaista yksilöintiä.

Edellä mainitut puutteet heijastuvat myös toimivallan arviointiin. Päätöksestä ei ilmene sellaisia yksilöityjä oikeudellisia ja tosiseikkallisia perusteita, joiden nojalla avustusta voitaisiin pitää kunnan toimialaan kuuluvana humanitaarisena toimenpiteenä eikä perustuslain 93 §:n näkökulmasta ulkopoliittisluonteisena kannanottona, kun otetaan huomioon päätöksen perusteluissa esitetyt konfliktia ja geopoliittista tilannetta koskevat painotukset.

Näillä perusteilla päätöstä ei ole perusteltu eikä valmisteltu siten, että sen lainmukaisuutta voitaisiin arvioida tehokkaasti. Puutteet ovat olennaisia, koska ne vaikeuttavat päätöksen lainmukaisuuden arviointia ja tehokasta muutoksenhakua. Päätöstä on näin ollen pidettävä hallintolain 45 §:n vastaisesti puutteellisesti perusteltuna ja siten lainvastaisena.

Vaatus täytäntöönpanon kieltämisestä

Kuntalain 143 §:n mukaan kunnan päätös voidaan tietyin edellytyksin panna täytäntöön ennen lainvoimaa. Mikäli kaupunginhallitus päättää panna päätöksen täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, valittaja vaatii, että hallinto-oikeus kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrää täytäntöönpanon keskeytettäväksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019, HOL) 123 §:n nojalla. Valittaja vaatii lisäksi, että

hallinto-oikeuden antama täytäntöönpanoa koskeva määräys määrätään HOL 124 §:n mukaisesti olemaan voimassa, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää.

Täytäntöönpanon kieltäminen on tarpeen muutoksenhaun tehokkuuden turvaamiseksi. Mikäli päätös pannaan täytäntöön ennen asian lainvoimaista ratkaisemista, ja avustus maksetaan, muutoksenhaku voi käytännössä menettää merkityksensä, koska jo suoritettua tukea ei välttämättä saada tosiasiallisesti perittyä takaisin. Näin ollen täytäntöönpanon kieltäminen tai keskeytys on perusteltu myös peruuttamattomien vaikutusten estämiseksi ja julkisten varojen asianmukaisen käytön turvaamiseksi.

Oikeudenkäyntikulut

Mikäli valitus hyväksytään, oikeudenkäynti on aiheutunut viranomaisen lainvastaisesta päätöksestä. Tämän vuoksi olisi kohtuutonta, että valittaja joutuisi pitämään oikeudenkäynti- ja asianosaiskulunsa kokonaisuudessaan vahinkonaan.

Valittaja vaatii, että Tampereen kaupunki veloitetaan korvaamaan valittajan oikeudenkäynti- ja asianosaiskulut korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen kuukauden kuluttua tuomion antopäivästä lukien.

ALLEKIRJOITUS

Helsingissä 27. helmikuuta 2026

[Redacted signature]

OTT Kari Uoti, luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja
[Redacted name] asiamiehenä

LIITTEET

1. Ote viranhaltijan päätöksestä § 137 per 24.11.2025
2. Kaupunginhallituksen päätös § 10 per 19.1.2026
3. Päätöksen tiedoksianto sähköpostitse